

Szeressen kedves! Szeressen kedves! Szeressen kedves!

a szezon legnagyobb eseménye! Szerdától minden este! Jegyek a Délmagyarország jegyirodában

Szegeden megtalálták a kaliforniai pajzstetű — parazitáját

Jelentős felfedezés a növényvédelem terén

(A Délmagyarország munkatársától.) A Szegedvidéki Gyümölcsstermelők Egyesülete rendkívüli agilitást fejt ki minden téren, mégis úgy lehet legszebb eredményét annak a felfedezésnek a nyomán érheti el, amelyre megbízott szakemberei a legutóbbi napokban jutottak. A kaliforniai pajzstetű már igen sok kellemetlenséget okozott a gyümölcsstermesztésnek. Ez a parányi, rendkívül szapora állat Amerikából, vagy Kínából terjedt el a világon s ahol megjelent, szédítő gyorsasággal lepte el a gyümölcsösöket. Nálunk Magyarországon már 15 esztendeje ellepte a nyugati vármegyéket. Szeged környékén 7—8 éves lehet a fertőzés.

Szegeden sajnos szinte egy pillantás alatt el-lepte az újszegedi faiskolákat és onnan azután az oltványokon elterjedt országszerte, sőt határokon túl is. Így történetesen, hogy idehaza is, külföldön is azt hirdették Szegedről, hogy az a fertőzés főlészke.

Mindenesetre ennek az lett a következménye, hogy az újszegedi faiskolákat zárlat alá helyezték, onnan oltvány évek óta csak úgy szállítható, ha a mellékelt szállítási bárca figyelmezteti a vevőt arra, hogy a szállító faiskola fertőzött. A külföld pedig egyáltalán nem fogadja be az újszegedi árut, melyért azelőtt száz, meg száz-ezer pengő folyt be az országba. Az intézkedés helyes, de mégis tulszigoru, mert 1932 óta Újszegedét egyetlen oltvány nem hagyhatja el, anélkül, hogy előbb be ne vitték volna a hatósági cianozófülkébe, amelyben pedig még a legrejtettebb élőlény is okvetlenül elpusztul. Azonfelül a faiskolatulajdonosok minden előírt költséges védekezést végrehajtottak, úgy, hogy legfeljebb egy-két faiskola szenved kis mértékben fertőzöttségben.

A pajzstetű kártételének másik súlyos következménye volt, hogy mindazokban a gyümölcsösökben, melyekben a kártevő fellépése után és a cianozás bevezetése előtt gyümölcsfákat telepítettek, tehát az 1928—31. években, behurcolták ezt a veszedelmes élősdit. Onnan pedig elterjedt a szomszédos gyümölcsösökbe is. A fertőzés megakadályozására a külföld a fertőzött gyümölcsöt nem engedi be, az exportör tehát az ilyen árut meg sem veszi. A magyar gyümölcsexport mérhetetlen kárára az idén előfordult, hogy nemcsak szegedi, hanem más feladóhelyről származó alma- és szilva-vagonokat is Bécsből visszautasították.

A legnagyobb baj az, hogy — bár eredményesen lehet az élősdit ellen védekezni — ez a művelet rendkívül költséges. Amellett sok helyt a gazdák még fel sem ismerték a veszedelmet. Éppen a napokban érkezett jelentés egyik gazdaságból, hogy váratlanul az egész termést ellepte a pajzstetű. Ez nyilvánvalóan azt jelenti, hogy ott volt már kisebb mértékben fertőzés a nyár elején, ellenben az óvintézkedések elmaradtak és így össze az élősdit hihetetlen gyorsasággal elterjedt.

Az egyesület már 1932-ben felkérte Horváth Pétert, Golei József professzor tanársegédét, hogy tanulmányozza a kaliforniai pajzstetű életmódját. Egyidejűleg nagyobb kísérleti területeken megindult a szervezett védekezés. Különösen nagyarányú védekezést lonyolított le az egyesület Szatymazon, Felsőtanyán és Kissoron, ahol különböző permetanyagot próbált ki: meglepő eredménnyel. A legolcsóbb szer, a téli mészkénlé igen megbízhatónak bizonyult, ha a fertőzött gyümölcsösöket nyáron a rajzaskor is permetezik valamilyen borméreggel.

Ezeknek a nagyon költséges műveleteknek az eredménye, hogy az idén tavasszal az egyesület elnöksége bizonyos kétes tüneteknek tüzetesebb vizsgálatára kérte fel Horváth Péter tanársegédét. Minthogy nagyon gondos tudományos

vizsgálatok szükségessége merült fel, ő felkérte Farkas Béla professzor tanársegédét, dr. Zilahi Sebess Gézát a segédkezésre. A két fiatal tudós tavasz óta az egyesület költségén minden vasárnapját a szatymazi gyümölcsösökben töltötte.

Ennek a céltudatos kutatómunkának megvan az eredménye. Horváth Péter már júliusban megállapította, hogy egészen más a pajzstetű életmódja, mint azt a tudományos irodalomban eddig leírták. Legfontosabb megállapítása, hogy az állat nem 5 hetenkint rajzik, hanem teljes kifejlődéséhez 10 hét kell. Az idei rendkívül kedvező esztendőben is csupán három rajzás lesz. Minthogy azonban 80—100, sőt 200

Ismét fellépett a pajzstetűs veszedelem a szegedi határban

Fertőzőtől már a szegedi határ egész flórája — Csak általános tisztogatással lehetne megakadályozni a veszedelem terjedését

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány héttel ezelőtt a földművelési miniszter az egész országban felülvizsgáltatta a városi és községi faiskolákat. A vizsgálat természetesen kiterjedt arra a szegedi faiskolára is, amely a város tulajdonában van. A több ezer faiskola közül a miniszter csak nyolcvanháromat talált olyannak, amelyet minden tekintetben megfelelően kezelnek. Ezek között van a városi faiskola is. A miniszter a napokban úgy intézkedett, hogy a kifogástalanul kezelt 83 faiskola kivételével, a többi községi faiskolákat — kivéve az eper és az akácát — október 15-ig meg kell semmisíteni. Jelentette már a Délmagyarország makói tudósítója, hogy a drákói rendelet következtében Csanád vármegyében 225 ezer facsemetét kell megsemmisíteni. Csongrád megyében is nagy riadalmat okozott a facsemete-rendelet, mert a jövő hónap közepéig nem kevesebb, mint 300.000 facsemetét fognak kiirtani. Csongrád megyében a szegedi, szentesi és az orosházi községi faiskolák maradnak meg, a többi kiirtását már a jövő héten megkezdik. Az irtást a jövő hónap közepétől kezdve miniszteri bizottság a helyszínen ellenőrzi.

A miniszter ezzel a rendelkezésével a pajzstetű elleni védekezést kívánja elősegíteni. A pajzstetű-veszedelem ismét fellépett Szeged környékén is és fertőzéssel fenyegette a nagy munkával megtisztított magánfaiskolákat. Erőből különben Okályi Iván kertészeti intéző, a földművelési miniszter megbízottja a következőket mondotta:

— A nyárvégi pajzstetű rajzás Szeged környékén olyan erőteljes volt, hogy igen sok helyen a tavasi védekezés fáradságos munkáját megsemmisítette. A faiskolatulajdonosok költséget és fáradságot nem kímélve a legtöbb helyen végrehajtották azokat a rendelkezéseket, amelyek a pajzstetű-elleni védekezésre vonatkoztak, de félt, hogy a munkájuk kárba veszett lesz. Számolni lehet ugyanis azzal, hogy októberben újra jön egy erős rajzás és a faiskolák megfertőződnek a gondos munka ellenére is. Ez az esztendő a szegedi faiskolások legsötétebb fekete esztendeje volt.

— A pajzstetű-rajzás pusztításairól jelentést küldtem a földművelési miniszter urnak és egyben kértem, hogy valamilyen intézkedéssel legyen a szegedi és környéki gyümölcs- és faiskolatulajdonosok segítségére. Valamennyien szüntelen tisztogatnak, 3—4 hét előtt még tiszták is voltak a faiskolák. Most azonban újra fellelhetők a fertőzöttség nyomai. A

álca bujik elő egyetlen anyapajzstetű alól, a májusi rajzásból egy tetű alól kikelt álcák révén össze már 100.000—200.000 anyapajzstetűre rug a szaporulat.

Szeptember elején azután Zilahi Sebess Géza még érdekesebb felfedezésre bukkant. Megtalálta a pajzstetű parazitáját, egy apró rovar, mely belepetézik, az anyaállatot felfalja és azután lárvá állapotából átváltozva, mint kész új rovar, átrágja magát a pajzson. Ez tehát a veszedelmes pajzstetű ellensége. Amerikában és Ausztráliában már találtak hasonló parazitákat, de még soha sem sikerült ezekkel valami gyakorlati eredményt elérni. Hasonló az eset a magyarországi kísérletek körül. Minthogy azonban a szegedi felfedezés során egészen új fajta parazitára bukkantak és meglehetősen sok példányt találtak, minden remény megvan arra, hogy a mi éghajlatunk alatt sikerrel fog járni ennek a parazitának a kitenyészése és elszaporítása. Az ehhez fűződő nagyjelentőségű gyakorlati érdekerekre való tekintettel az egyesület már jelentést tett a felfedezésről a földművelésügyi minisztériumnak. A további kutatások és kísérletek most már fokozott mértékben folytatódnak.

legnagyobb baj az, hogy a környezet fertőzött és ettől beszoródott a legtöbb faiskola. Kértem a minisztériumot, hogy a környezet tisztogatást állami költséggel végeztesse el. A faiskolák környékét, végig a tiszaparti füzeseket és az utszéli bokrokat kellene gondosan megtisztítani, mert erősen fertőzöttek és innen fertőződnek meg a nagy gonddal megtisztított faiskolák is. Amíg a környezet tisztogatására nem kerül sor, addig nem lehet eredményes védekező munkát folytatni a szegedi faiskolákban.

A szegedi és környéki faiskolatulajdonosok körében is mozgalom indult, hogy az államtól a széleskörű környezet tisztogatás elrendelését kérjék. Értesülésünk szerint ebben az ügyben rövidesen a faiskolások nagyobb küldöttsége fogja felkeresni Kállay földművelési minisztert.

Dolgozhat-e a fogtechnikus a paciens szájában

(A Délmagyarország munkatársától.) Közegészségügyi kihágás miatt került keceden a járásbíró elé Kiss Sándor Csongrádi-sugarú fogtechnikus. Kiss Sándor dr. Barabás Ödön fogorvos Római-körúti rendelőjében dolgozott. Ez év július 11-én délelőtt megjelent a rendelőben dr. Kovalik György fogorvos egy detektív társaságában és „tetténérte” a fogtechnikus, amint az egy nő paciens szájában dolgozott. A fogtechnikusoknak szigorúan tilos munkát végezniük, csakis technikai munkát végezhetnek, orvosok részére. Az orvos feljelentésére megindult Kiss ellen az eljárás. A fogtechnikus a keddi tárgyaláson elismerte, hogy éppen egy paciens szájában dolgozott, de nem tett mást, mint fogkövet csiszolt, azt pedig szabad, mert az nem orvosi munka. Egyébként — mondotta — sohasem szokott orvosi munkát végezni. Barabás Ödön mellett nem is segédkezik a rendeléseknél, de csak legfeljebb vattát tesz a betegek szájába. A bíróság Kiss Sándort bünclekmény hiányában felmentette. Az ítélet jogerős.

Keresek megvételre
bélyeggyűjteményt, Bélyegkereskedés. Fogadalmi temp.
lomnak átal. 171